

СОЛОВЕЦЬКЕ УВ'ЯЗНЕННЯ ПЕТРА КАЛНИШЕВСЬКОГО У ДОКУМЕНТАХ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ АРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Історія вивчення останнього періоду життя кошового отамана Запорозької Січі Петра Івановича Калнишевського, пов'язаного з перебуванням у Соловецькому монастирі, представлена невеликим переліком наукових напрацювань, котрий істотно поповнився лише протягом останніх п'яти років. Автору першої фундаментальної праці з історії Нової Запорозької Січі А. О. Скальковському (видання 1841, 1846, 1885-1886 рр.)^{*} доводилося скаржитися на "цілковиту нестачу документів" щодо подальшої долі січової старшини після арешту, що стався 5 червня 1775 року. Посилаючись на одну з українських народних пісень ("Ой полети, чорная галко, та на Дон рибу їсти!"), Скальковський припускав, що "Калнишевський був спершу відправлений на проживання десь на береги Дону" і хоч цьому автору було відомо за документами, що початково Калнишевського утримували у Москві, у Військовій колегії, однак належних висновків з цього не зроблено [13, с. 563]. Залишається дивуватися, чому і в останньому виданні "Історії Нової Січі..." Скальковський не залучив до розгляду матеріал стосовно місця остаточного ув'язнення Калнишевського, добутий дослідниками в 1860-ті роки і незабаром опублікований.

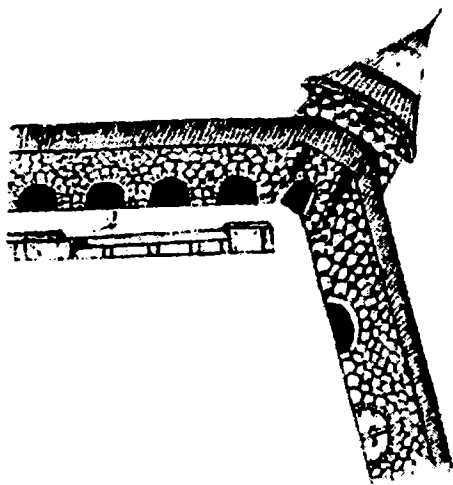
Відкриття місця перебування Калнишевського в ув'язненні належить українському революціонеру-народникові Петру Савовичу Єфименку, котрий на початку 1860-х років перебував на засланні на узбережжі Білого моря. Будучи влітку 1862 р. в с. Ворзогори, що в 25 верстах від міста Онега і в 180 верстах від Соловецьких островів, Єфименко почув розповідь місцевого селянина Лукіна, який, колись будучи на богомільлі в Соловецькому монастирі, бачив там "козацького отамана". Дослідник записав й інші розповіді про кошового [8, с. 412]. П. Єфименку вдалося натрапити в архіві Архангельського губернського на "Описи не секретных дел" канцелярії губернатора. У справі під назвою "Дело по сообщению государственной военной коллегии конторы об отсылке, для содержания, в Соловецкий монастырь кошеваго Петра Калнишевского", датованій 11 липня 1776 р., він знайшов першу документальну звістку про ув'язнення останнього кошового отамана на Соловках.

Регламентация утримання на засланні не дозволила П. Єфименку потрапити до Соловецького архіпелагу. Тому він доручив членам Російського географічного товариства П. П. Чубинському та А. Г. Гоздаво-Тишинському відвідати Соловецький монастир та розшукати будь-які свідоцтва про Калнишевського. Гоздаво-Тишинський знайшов 2 документи про ув'язнення кошового в монастирі, а Чубинський розшукав могилу Калнишевського та євангеліє, подароване ним монастирю з нагоди свого звільнення у 1801 р.; він також занотував напис на могильній плиті кошового [8, с. 414-416]^{**}

Наступний етап вивчення "соловецького періоду" життя Калнишевського став наслідком поїздки Д. І. Яворницького до архіпелагу навесні 1887 року. Ще у 1883 р. він почав працювати над створенням фундаментальної праці "Запорожжя в залишках

^{*} На основі останнього видання працю перекладено на українську й видано у Дніпропетровську. Див.: Скальковський А. О. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорозького. - Дніпропетровськ: Січ, 1994.

^{**} Інші публікації П. С. Єфименка дивіться: Єфименко П. Ссылные малороссияне в Архангельской губернии // Киевская старина. - 1882. - Кн. 9. сентябрь. Також: Русская старина. - 1887. - Кн. 12.

Головленківська тюрма на плані
Соловецького монастиря 1743 р.

ди. Так, у листі до видавця Ф. Г. Лебедінцева 5 січня 1886 р. Яворницький писав: "Сделайте ещё добавку в мою статью «Архивные материалы», всё по поводу того же Калнишевского. Исправьте прежде всего то, что тело Калнишевского погребено в ограде не главной церкви, как у меня сказано, а в ограде церкви св. митрополита Филиппа Колычева ... (это в самом конце статьи). Потом через пять строк выше от этого добавьте следующее: комната, где заключен был П. И. Калнишевский, находится в так называемой Карожей башне; расположение её представляется в таком виде. Когда войдешь в башню, то здесь увидишь вокруг неё тёмный коридор, в самом центре её - комнату, высоты два аршина, ширины и длины полтора аршина. В комнату из темного коридора ведёт железная дверь, а на стене, что против двери, устроено миниатюрное окошко, выходящее в тот же тёмный коридор, отчего свет в комнату никогда не попадает. В такой комнате можно было стоять только согнувшись. Когда приводили сюда преступника, то его вводили в комнату, запирали за ним железную дверь тяжёлым замком, к замку прикладывали печать, и ключ отправляли в С. Петербург, в тайную экспедицию. И до сих пор комната П. Калнишевского покрыта затвердевшим калом на три вершка толщины" [7, с. 101-102].

Отож, з легкої руки Д. І. Яворницького виник історіографічний міф, що був підхоплений на хвилі українського національного відродження наприкінці 1980-х і міцно вкоренився в історичних уявленнях національно свідомого українства. Популяризації цього образу сприяла книга Івана Шаповала "В пошуках скарбів", що багато разів перевидавалася і де наведено чимало подібних записів з доробку Яворницького. Подамо деякі з них: "Коли кошового перевели з Прядильної камери в інше приміщення, то від нього залишилося в камері більше як на два аршини нечистот; (...) просидівши в тюрмі такий довгий час, він здичавів, став похмурий і втратив зір; (...) в нього, як у звіра, вирости великі пазури, довга борода і весь одяг на ньому, каптан з гудзиками, розпався на лахміття і звалювався з плечей". Інше: "Коли імператор Олександр І відвідав Соловки і побачив яму, в якій сидів кошовий Петро Калнишевський, він «пришел в ужас». Щоб чимось задобрити невинного мученика, імператор спитав Калнишевського, яку б він хотів винагороду за перенесені муки й страждання? Калнишевський зневажливо зміряв поглядом царя: "Нічого мені, государю, не треба, окрім одного: накажи збудувати острог для таких же мучеників як і я, щоб вони не страждали в земляних ямах". Цар наказав ями ліквідувати..." [18, с. 30].

старовини та переказах народу" До квітня 1887 р. вже був напрацьований основний корпус праці. Однак для її остаточного завершення бракувало певності щодо останніх років у біографії Петра Калнишевського. Ще у квітні 1886 р. він повідомив Я. П. Новицького про заплановану подорож: "Сяду на машину (залізничний потяг. - В. Г.) і ген-ген ... аж до Білого моря, а по Білому морю на Соловецький острів, де хочу побачити могилу сердешного Петра Івановича Калнища, а звідтіля поверну у гнилий Петенбург, обложусь парсунами та бамагами та й докончаю своє «Запороже»" [7, с. 170]. Д. Яворницькому були відомі публікації П. С. Єфименка. Втім, він не зважився посилатися виключно на них і сам почав збирати матеріал, користуючись інформацією своїх кореспондентів. У залежності від отриманих із Соловків відомостей, змінювалися його погляди.

Звісно, таке фантастичне бачення добре прислужилося для формування образу мученика, котрий ніс свій страдницький хрест за всі три століття, що "відгуляла" козацька вольниця. Втім, не плутаймо жанри. Сам же Д. Яворницький, урізнобарвивши свій виклад соловецькою екзотикою сумнівного походження, здійснив і важливі напрацювання на основі цілком певних документальних свідочств. Його праця "Последний кошевой агаман Петр Иванович Калнишевский" стала результатом подорожі на Великий Соловецький острів у травні 1887 р. На ґрунтовній документальній основі Яворницький з'ясував, що Калнишевський утримувався не в земляній ямі Корожньої башти, а в кельях Архангельської та Прядильної башт, маючи чималу суму на свої потреби [19, с. 1-15]*. Основний зміст цієї статі був викладений у "Запорожжі в залишках старовини та переказах народу", виданому в наступному році**.

Д. Яворницький знайшов нові документи про останнього кошового отамана у монастирському архіві ("Полугодовая черновая ведомость о монашествующих и содержащихся арестантах" за № 121) і на основі переказів ченців спробував позначити конкретні місця ув'язнення Калнишевського ("Головленківська камера" Архангельської башти, Прядильна і Біла башти), засвідчив наявність подарованого ним монастирю запрестольного хреста і євангелія з коштвною оправою, а також вказав місце розташування могили Калнишевського - "близь алтаря соборного храма св. Преображения, с южной стороны", між могилами Авраамія Паліцина та архімандрита Феодорита [6, с. 386-390].

На жаль, напрацювання П. С. Єфименка та Д. І. Яворницького з дослідження соловецького ув'язнення П. І. Калнишевського тривалий час залишалися на периферії історіографічного процесу. Певним додатком до їхнього доробку стала розвідка історика Соловецької в'язниці М. Колчина (1908 р.), котрий навів дані про перебування Калнишевського в казематі, розташованому біля Білої башти та монастирського млина [10, с. 10, 92]***. Пізніше, вже в часи існування сумнозвісного СТОПа (Соловецьких таборів особливого призначення), А. П. Иванов видав кілька історичних нарисів (1926, 1927) про пенітенціарну систему дореволюційної Росії, побіжно торкнувшись питання про ув'язнення П. Калнишевського, використовуючи дані П. Єфименка [9, с. 191-192]****. І значно пізніше популярним виданням Романа Пересвєтова (1961) викладено матеріал, зібраний П. Єфименком [12, с. 257-270]. Праці Д. І. Яворницького залишалися невідомими російським дослідникам.

Перше докладне вивчення соловецького ув'язнення П. Калнишевського здійснено Г. Г. Фруменковим, котрий не лише узагальнив накопичений П. Єфименком, Д. Яворницьким та М. Колчиним матеріал, але й увів до наукового обігу нові документи з Державного архіву Архангельської області та Російського державного архіву давніх актів [14, с. 6; 15; 16, с. 60-78; 17, с. 38-57]. Утім, поданий Г. Фруменковим матеріал, незважаючи на високу інформативність, все ж не додав нового у кількох важливих аспектах пробле-

* Ця надзвичайно цінна праця належним чином не була введена до наукового обігу. Ми здійснили її републікацію. Дивіться: Грибовський В. В. "Последний кошевой агаман Петр Иванович Калнышевский" Д. І. Яворницького в історії вивчення постаті Петра Калнишевського // Козацька спадщина: Альманах Нікопольського регіонального відділення Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України. - Вип. 3. - Дніпропетровськ: Пороги, 2006. - С. 6-15.

** Цю працю перевидано в українському перекладі і скороченому варіанті у 1995 р.: Яворницький Д. І. (Яворницький Д. І.) Запорожжя в залишках старовини і переказах народу: Ч. I; Ч. II. - К.: Веселка, 1995. Останнє перевидання здійснено в Дніпропетровську з нагоди 100-літнього ювілею від дня народження Д. І. Яворницького: Яворницький Д. І. Запорожжя в залишках старовини і переказах народу. - Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2005. - Ч. I. - 312 с.; Ч. II. - 496 с.

*** Див. також: Колчин М. А. Ссылные и заточенные в остроге Соловецкого монастыря // Русская старина. - 1887. - Кн. 10, 11, 12.

**** Див. також: Иванов А. П. Соловецкая монастырская тюрьма. Краткий историко-революционный очерк. - Соловки: Издание бюро печати УСЛОН, 1927. - С. 39.

ми, у першу чергу, щодо конкретного місця утримання Калнишевського в ув'язненні; дослідник у цьому питанні спирався на матеріали Д. Яворницького та М. Колчина [17, с. 46-54].

Ув'язнення Калнишевського в Соловецькому монастирі не відображено матеріалами цілісного архівного фонду. Документи архіву Соловецького монастиря були вивезені у декілька етапів з архіпелагу протягом 1917-1923 років під експедицією під керівництвом Б. Д. Грекова. На теперішній час вони зберігаються в Архіві Санкт-Петербурзького відділення Інституту Історії РАН (здебільшого у фонді № 123), більша частина – у Російському державному архіві давніх актів (ф. 1201), а також у Рукописному відділі Державних музеїв Московського Кремля. Деяка частина документів монастирського архіву та адміністративних установ Архангельської губернії залишилася в Державному архіві Архангельської області (ф. 878 та інші) [11, с. 325-332]. Єдиним джерелом, що дотепер розташовується на території монастирського кремля, є могильна плита, встановлена 1856 року, що містить короткий обрис біографії кошового отамана. У написі на плиті його прізвище зазначено як *Кольнишевский* (саме в такому написанні прізвище останнього кошового подається у працях багатьох російських дослідників, зокрема у Г. Фруменкова). Отже, археографічні аспекти досліджуваної теми є першорядними для її подальшої розробки.

Причина ув'язнення П. Калнишевського неодноразово обговорювалася в історичній літературі. І автор цієї статі також залучився до дискусії [1; 2, с. 21-30; 3, с. 184-187; 4, с. 106-118]. Позиція всевладного катерининського фаворита Г. О. Потьомкіна, котрий очолював військове відомство Росії у період блискучих її перемог у війнах з Туреччиною, визначила долю останнього кошового, не зважаючи на те, що стосовно нього так і не було сформульовано конкретного звинувачення. Прикметно, що донос запорозького старшини Павла Савицького, котрий у 1767 р. сповіщав російський уряд про намір П. Калнишевського “выбрать в войске двадцать человек добрых и послать их к турецкому императору с прошением принять под турецкую протекцию” залишився без наслідків, це при тому, що російський уряд, на той час зайнятий підготовкою до війни з Туреччиною, звісно, мав нагоду докладно перевірити дійсність цієї інформації і визначити її як безпідставну.

То ж для звинувачення Калнишевського у зраді не було підстав. Катерина II, санкціонувавши ліквідацію Запорозької Січі у червні 1775 р., у 1776 році цілком задовольнилася доволі неконкретним формулюванням вини козацької старшини як “столь великого вероломного буйства”, пояснити яке Г. Потьомкін не вважав доцільним “[дабы] исчислением оного [не] трогать нежное и человеколюбивое сердце” імператриці, хоча й зауважував, що має ордери кошового до старшини, що ніби засвідчували “злочини” Калнишевського, так само як і військового судді Павла Головатого та писаря Івана Глоби. Г. Потьомкін запропонував всіх трьох навечно ув'язнити в монастирях, Калнишевського – на Соловках, Головатого і Глобу – “в состоящие в Сибири монастыри”, що й було конфірмовано імператрицею. Формулювання звинувачення Калнишевському “за вероломное буйство и разорение российских подданных” прослідковується у більшості документів часу його соловецького ув'язнення.

Документи, що вводяться нами до наукового обігу, дозволяють чітко простежити шлях Калнишевського від контори військової колегії у Москві до Соловків. Після аре-

---

* Значним внеском у дослідження постаті останнього кошового отамана стало проведення Всеукраїнської наукової конференції “Постать Петра Калнишевського та історична спадщина запорозького козацтва”, що проходила в м. Нікополі Дніпропетровської області. Матеріали конференції вміщені у виданні: *Козацька спадщина: Альманах Нікопольського регіонального відділення Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України*. – Вип. 3. – Дніпропетровськ: Пороги, 2006. – 256 с.

шту 4 червня 1775 р. його з Січі під міцним конвоєм супроводили до Москви, де він утримувався в конторі військової колегії, очолюваної Г. О. Потьмкіним. 14 травня 1776 р. останній подав на затвердження Катерині II проект вироку з обвинуваченням у "державних злочинах" Калнишевського з пропозицією ув'язнити його в Соловецькому монастирі. До 8 червня імператриця затвердила вирок, і 25 червня кошового отамана у супроводі семи конвоїрів було відряджено до Архангельська, куди він прибув 11 липня. Для відправки в'язня на Соловецькі острови найняли корабель купця Вороніхіна. Небезпечна подорож Білим морем затягнулася аж до 29 липня; судно двічі натрапляло на міліну, зазнало пошкоджень, було відремонтовано нашвидкуруч і його екіпаж ще довго очікував за 30 верст від гирла Північної Двіни, доки роздратоване штормом море заспокоїться. Зрештою, 30 липня 1776 р. архімандрит соловецького монастиря Досифей відвітував про прийняття цього "государевого преступника" (Дивіться у додатку документи 1-26).

Ще на початку XVIII століття за Соловецьким монастирем закріпилася своєрідна спеціалізація з утримання політичних в'язнів та релігійних дисидентів. Поблизу Архангельської башти влаштовано Головленківську тюрму, де в'язні утримувалися централізовано й не були розміщені по різних кельях башт, як раніше. Чернецька братія проводила час не лише в спокутуванні гріхів мирян, в посту і молитві (як це було за преподобного Зосими, котрий заснував соловецьку обитель у 1436 р.), але й залучилася до системи тюремного нагляду, ставши важливим елементом модернізованої за Петра I пенітенціарної системи, – духовниками ув'язнених. Одним із нових запроваджень петровської доби стала посада інквізитора в монастирі. Підпорядковуючись лише Святійшому Синодові, Соловецький ставропігійальний першорозрядний чоловічий монастир (така тоді була його повна назва) користувався широкою автономією і мав гарантії невтручання з боку держави. Архімандрит монастиря був повним господарем архіпелагу, він же розпоряджався воїнською командою в середньому складі до 100 чол. Під час російсько-шведської війни, у 1790 р. до монастиря прибув загін від Архангельського гарнізону в числі 175 чол.; всього ж, разом із соловецькою командою, кількість військових на архіпелазі збільшилася до 250 чол. За архімандрита Ієроніма (1777-1793) соловецький гарнізон перевели у підпорядкування ярославського та вологодського генерал-губернатора Мельгунова, зменшення ж компетенції архімандрита уряд компенсував відпуском на розвиток монастирського мореходства 500 рублів на рік [5, с. 180-187].

Свободу Калнишевський отримав після дарованої новим царем Олександром I амністії у 1801 році і залишився доживати віку при монастирі. Помер Калнишевський незабаром по звільненню, 31 жовтня (за старим стилем) 1803 року. Чернецька братія поховала його на почесному місці – на південному подвір'ї Спасо-Преображенського собору, поруч з могилами Авраамія Паліцина і соловецького архімандрита Феодорита. А в 1856 році за наказом архімандрита монастиря на могилі Калнишевського встановили плиту, викарбувавши в епітафії короткий обрис життя кошового. Як зображено на фотографії початку ХХ ст. (зберігається у фондах Соловецького музею), могила Авраамія Паліцина була оздоблена невеличкою альтанкою; натепер поховання А. Паліцина, залишаючись на своєму початковому місці, є орієнтиром для знаходження могили останнього кошового.

20-40-і роки ХХ ст. були вкрай несприятливими для збереження унікальних пам'яток Соловецького монастиря, так само як і для могили кошового. З установами радянської влад монастир був закритий, його розвинутий господарський комплекс переважували у радгосп. У 1923 р. жадлива пожежа поруйнувала багато архітектурних ансамблів. Потім в стінах Соловецького кремля розмістили лихозвісну в'язницю радянських часів – Соловецькі табори особливого призначення, в якій, за традицією, успадкованою від імператорської Росії, утримували здебільшого політичних в'язнів.

Під час Великої Вітчизняної війни тут розмістили Соловецьку школу юнг, що готувала військових моряків. Тільки у 1974 р. почав систематичну роботу Соловецький державний історико-архітектурний музей-заповідник.

Могильна плита з надгробку Калнишевського декілька разів переміщалася на території монастиря і лише в 1971 році її взято на облік разом з іншими надмогильними плитами, що були на загальному цвинтарі біля Онуфрійської церкви. Тривалий час плита перебувала при західній стіні собору. У серпні 2002 р. дирекція музею-заповідника влаштувала некрополь у Германівському дворіку біля Германівської каплиці; тут розмістили могильні плити з поховань окремих соловецьких в'язнів, зокрема й Петра Калнишевського.

Цією публікацією ми вводимо до наукового обігу частину документів Державного архіву Архангельської області (ДААО), в яких висвітлюється соловецьке ув'язнення П. І. Калнишевського. Виявлений нами комплекс документів зосереджений у фонді 1 "Канцелярія архангельського цивільного губернатора" у справах 12024, 12552 11778 (опис 1, том 6) і 271 (опис 3). Архангельський дослідник Г. Г. Фруменков стверджував, що в фондах ДААО зберігається всього п'ять справ, що мають стосунок до Петра Калнишевського [16, с. 94], однак, цей автор посилався лише на справи 12024 і 271.

Справа 12024 має заголовок "Дело по сообщению Государственной военной коллегии канторы об отсылке для содержания в Соловецкой монастырь кошеваго Петра Колнишевского" Вміщені в ній документи охоплюють проміжок з 11 липня по 2 вересня 1776 року і містяться на 44 аркушах. Переважну більшість матеріалів справи ми публікуємо у додатках, залишаючи осторонь ті документи, що прямим чином не стосуються перебування в соловецькому ув'язненні П. Калнишевського або дублюють інші документи. Це витяг з протоколу архангельської губернської канцелярії з викладом рішення архангельського губернатора щодо найму судна купця Вороніхіна для перевезення Петра Калнишевського до Соловецького монастиря (арк. 2), документація щодо відрядження секунд-майора О. Пузиревського у зворотній шлях з Архангельська до Москви (арк. 22-25, 27-27 зв.), службова звітність нижніх армійських чинів і дані їм окремі розпорядження, подорожні листи тощо (арк. 29, 35-39), чернетки листів архангельського губернатора до військової колегії й новоросійської губернської канцелярії з відомостями про допит П. І. Калнишевського з приводу векселя Михайла Кованки, витяг з протоколу рішень архангельського губернатора (арк. 41-42), що дублюють повідомлення соловецького архімандрита Досифія від 2 вересня 1776 р. (док. 27).

Справа 12552 – "Дело о выдаче порционных денег находящемуся в Соловецком монастыре кошевому Запорожской Сечи Кальнишевскому" – починається з документа, датowanego 18 липня 1777 року, останній документ датований липнем без зазначення числа. Обсяг цієї справи – 4 аркуші. Ми не готували до публікації чернетки повідомлення архангельського губернатора Є. А. Головцина правлінню Соловецького монастиря, а також ордер цього ж губернатора казначею архангельської губернської канцелярії Романовському про передачу порційних грошей на утримання П. І. Калнишевського через капітана Барашкова (арк. 3-4), оскільки вміщена в них інформація вповні дублюється в двох попередніх документах (док. 29-30).

Документи зі справ 11778 і 271 ми сподіваємося розмістити у наступних публікаціях.

Публікацію документів здійснено популярним способом; збережено пунктуацію оригіналу, особливості написання власних імен, прізвищ, назв установ, предметів тощо. Однак власні імена, прізвища, назви географічних об'єктів, подані в оригіналі з прописної літери, ми зазначаємо з великої літери. Титул "Ея Императорское Величество" передано абрєвіатурою ЕИВ.

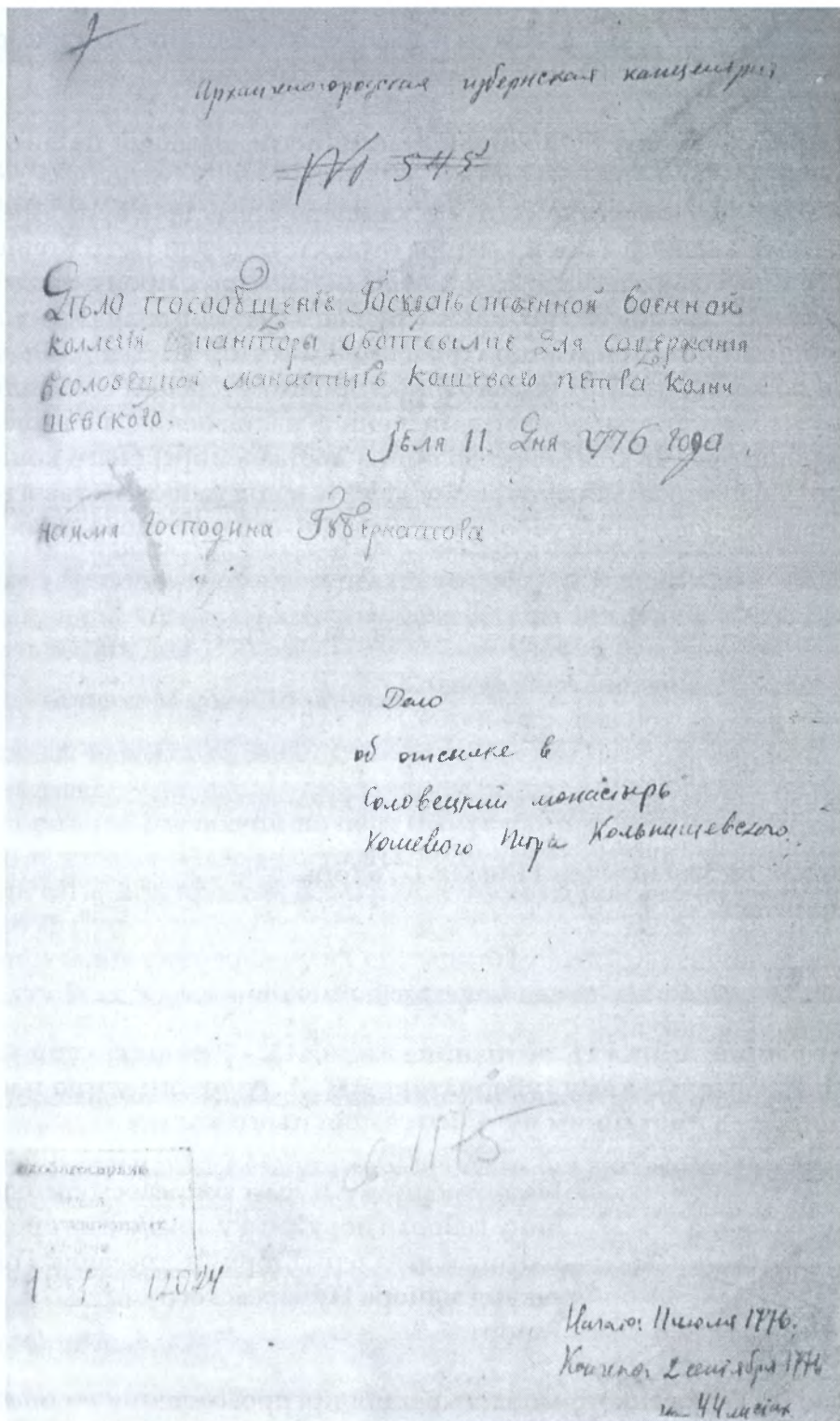
Література

1. Грибовський В. Кошовий отаман Петро Калнишевський. – Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – 139 с.
2. Грибовський В. Петро Калнишевський: нариси до політичного портрета // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження. – Вип. 1. – Дніпропетровськ: В-во Дніпропетровського нац. ун-ту, 2004. – С. 21-30.
3. Грибовський В. Петро Калнишевський – останній кошовий отаман Запорозької Січі // Україна – козацька держава / Упорядник В. Недяк. – К.: Емма, 2004. – С. 184-187.
4. Грибовський В. Соловецьке ув'язнення Петра Калнишевського // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції “Чортомлицька (Стара) Запорозька Січ в історико-культурній спадщині Нікопольського району”. Нікополь, 10-11 жовтня 2002 року. – Нікополь – Запоріжжя – Херсон: “Тандем-У”, 2002.
5. Досифей, архимандрит Соловецкого монастиря. Географическое, историческое и статистическое описание ставропигиального первокласснаго Соловецкаго монастиря. – Ч. I. – М., 1853. – С. 180-187.
6. Еварницький Д. І. (Яворницький Д. І.) Запорозжя в залишках старовини і переказах народу: Ч. I; Ч. II. – К.: Веселка, 1995. – С. 386-390.
7. Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького / Упорядники С. В. Абросимова та ін. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2005. – С. 170.
8. Ефименко П. С. Калнишевский, последний кошевой Запорожской Сечи. 1791 – 1803 // Русская старина. – СПб, 1875. – Кн. XIV. Ноябрь. – С. 412.
9. Иванов А. П. Соловецкие узники // Соловецкие острова. Ежемесячный журнал. Орган Управления Соловецкими лагерями особого назначения ОГПУ. – [Соловки]. – 1926. – №4-5, май-июнь.
10. Колчин М. Ссылные и заточенные в острог Соловецкого монастыря в XVI–XIX вв. Исторический очерк. – М.: Тип. Русск. т-ва печатн. и издательск. дела, 1908.
11. Либерзон И. З. Деятельность Археографической комиссии по спасению архива Соловецкого монастыря // Вспомогательные исторические дисциплины. – Т. XVIII. – Л.: Наука, 1987.
12. Пересветов Роман. Тайны выцветших страниц. – М.: Гос. изд-во детск. л-ры Мин. Просв. РСФСР, 1961.
13. Скальковський А. О. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорозького. – Дніпропетровськ: Січ, 1994.
14. Фруменков Г. Г. В'язень Соловків: царська “дяка” останньому кошовому Січі // Культура і життя. – 1990. – 1 квітня, № 13.
15. Фруменков Г. Г. Из истории ссылки в Соловецкий монастырь в XVIII веке. – Архангельск: Архангельское книжное издательство, 1963. – 96 с.
16. Фруменков Г. Г. Узники Соловецкого монастыря. – Архангельск: Северо-Западное книжное издательство, 1968.
17. Фруменков Г. Г. Узники Соловецкого монастыря. – Архангельск: Северо-Западное книжное издательство, 1979.
18. Шаповал Іван. В пошуках скарбів. – К.: Дніпро, 1965.
19. Эварницкий Д. И. Последний кошевой атаман Петр Иванович Калнишевский. – Новочеркасск, 1887. Відбиток з журналу “Дон”

ДОДАТКИ
СПРАВА 12024

1776, липня 11 - вересня 2. Справа про відсилку на утримання
в Соловецький монастир кошового Петра Калнишевського

№ 1

1776 р., червня 23. – Повідомлення з кантори Військової колегії Платона Оболдуєва архангельському губернаторові Є. А. Головціну про перевезення до Соловецкого монастиря колишнього кошового отамана Петра Калнишевського

Государственной военной коллегии из канторы.
Его превосходительству господину генерал порутчику
ковалеру и архангелогородскому губернатору
Егору Андреевичу Головцину.

В следствие высочайшей ЕИВ конфирмации последовавшей на поднесенном докладе, объявленной в военную кантору от его светлости господина генерал аншефа военной коллегии вице президента и кавалера князь Григория Александровича Потемкина; содержащейся в оной канторе бывшей кошевой Петр Колнишевской отправлен на вечное содержание в Соловецкой монастырь с производением из вступившего в секвестр имения ево по одному рублю в сутки, 1-го московскаго пехотнаго полку с секунд майором Александр Пузыревским а чтоб он содержал ево в крепком присмотре и во время пути от всякаго с посторонними людьми сообщения удалял, о том дано ему от канторы надлежащее писменное наставление; а к вашему превосходительству сообщается, чтоб вы благоволили в доставлени[и] онаго кошеваго Колнишевскаго в тот Соловецкой монастырь ему сделать надлежащее наставление и в случае при возвратном следовани[и] требования прогонных денег удовольствие не оставить.

Платон Оболдуев

Секретарь Федор Микешин

23 июня
1776 году
№512

Помітка угорі: № 58. Получен 11 июля 1776 года.
Арк. 1. Оригінал.

№ 2

1776 р., не раніше липня 11, не пізніше липня 12. – Рапорт секунд-майора О. Пузыревського архангельському губернаторові Є. А. Головцину про найняття судна купця Вороніхіна з проханням виділити задля цього кошти

Высочайшему и высокопревосходительному господину генерал порутчику архангелогородскому губернатору и кавалеру Егору Андреевичю Головцину
секунд майора Пузыревского
Репорт

За нанятое до Соловецкого монастыря для препровождения во оной в вереннаго мне государственной военной коллегии от канторы арестанта, судно на заплату по договору архангелогородскому купцу Воронихину дватцати рублей, за неимением в

остатке, из выданных мне от реченной канторы на прогоны денег, ваше высокопревосходительство покорно прошу повелеть под расписку мою оное число выдать.

Секунд майор
Александр Пузыревский

Июля¹ дня
1776 года

Арк. 4. Оригінал.

№ 3

1776 р., червня 25. – Подорожня грамота на перевезення під конвоем з Москви до Архангельська колишнього кошового отамана Петра Калнишевського

По указу ЕИВ государыни императрицы Екатерины
Алексеевны самодержицы всероссийской и прочая, и
прочая, и прочая

От Москвы до первых деревень дать почтовые а от первых деревень до Соловецкого монастыря за неимением по тому тракту почт требовать уездных от государственной камер коллегии а где есть почтовые станы давать ис почтовых отправленному государственной военной коллегии ис канторы во исполнение высочайшого ЕИВ повеления с некоторым арестантом определенному по тому высочайшему повелению на вечное содержание во оной монастырь первого московского полку секунд майору Александру Пузыревскому з будущими при нем девять подвод с проводниками имая прогонные деньги по указу на почтовые по копейки на версту на каждую лошадь. Дана в Москве июня дватцать пятого дня 1776 года.

Коллежский советник
Сергей Неронов (?)

*Помітка ліворуч на полях: № 3498 //
Написи на звороті:*

По сей подорожной где подлинно почт и ямов нет или за разгоном оных чего в требуемое число почтовых подвод доставать не будет то давать уездные подводы брав за оныя поверстныя и за простой деньги по указом надписано (?) в камер коллегии[ю] июня 25 дня 1775 году.

По сей подорожной следующему в Соловецкой монастырь секунд майору Пузыревскому по тракту Вологодским уездом обывателям давать подводы с проводниками за указные прогоны без всякаго задержания и подписано в Вологодской провинциальной канцелярии июля 2 дня 1776 года.

По сей подорожне следующему в Соловецкой монастырь господину секунд майору Пузыревскому с будущими при нем давать по тракту соцким выборным и крестьяном девять подвод с проводниками за указные прогоны без всякаго задержания. Подписано в Важеской воеводской канцелярии июля 7 дня 1776 года.

Важкі для прочитання підписи секретарів і канцеляристів ми не зазначали.

Арк. 5-5 зв. Оригінал.

---

¹ День не зазначений

№ 4

1776 р., липня 12. – Витяг з протоколу про дозвіл архангельського губернатора Є. А. Головцина надати кошти секунд майору О. Пузыревському для найму судна купця Вороніхіна

1776-го года июля 11 дня по указу ЕИВ архангелогородский губернатор по рапорту прибывшаго сюда перваго московского полку секунд майора Пузыревского в препровождении в Соловецкой монастырь вверенного ему государственной военной коллегии от канторы арестанта коим представля что для отвозу того арестанта в монастырь за нанятое судно на заплату по договору архангелогородскому купцу Воронихину двадцати рублей за неимением в остатке из выданных ему от реченной канторы на прогоны денег не имеет просить выдачи ему толикого числа под росписку; а в присланном ко мне государственной военной коллегии ис канторы о зделании оному секунд майору Пузыревскому в доставлении того арестанта в монастырь наставления сообщении явствует, что в случае при возвратном следовании требования прогонных денег удовольствием не оставить. Сего ради определил: выдать реченному секунд майору Пузыревскому на заплату за нанятое судно требуемое им количество денег двадцать рублей из неположенных в стат доходов и о той выдаче расходчику дать ордер. Подлинной скреплен {так} Егор Головцын.

Секретарь Герасим Павлов

Подписан 12 июля 1776 года.

Подлинной протокол принял канцелярист Яков Воронов¹.
Арк. 6. Копія.

№ 5

1776 р., липень 12(?). – Ордер архангельського губернатора Є. А. Головцина архангельській губернській канцелярії про надання секунд-майору О. Пузыревському 20 рублів з непокладених у штат прибутків для найму судна купця Вороніхіна

Ордер

от архангелогородского губернатора архангелогородской губернской канцелярии расходчику канцеляристу Олександру Попову прибывшей сюда¹ первого московскаго полку секунд майор Пузыревской¹ в препровождении в Соловецкой монастырь² вверенного ему государственной военной коллегии от канторы арестанта репортом мне представил, что для отводу того арестанта в монастырь за нанятое судно на заплату по договору архангелогородскому купцу Воронихину двадцати рублей за неимением в остатке из выданных ему от реченной канторы на прогон денег не имеет просил³ выдачи ему толикого числа под расписку; а в присланном ко мне государственной военной коллегии ис канторы⁴ сообщении явствует, что в случае при возвратном следовани[и] требования прогонных денег удовольствием не оставить. Сего ради определить выдать реченному секунд майору Пузы-

¹ Написано інішим почерком.

¹ Далі закреслено для.

¹ Написано зліва на полях.

² Далі закреслено московко.

³ Далі закреслено выдачи ему.

⁴ На лівому полі вставка о зделани[и] оному секунд майору Пузыревскому в доставлении того арестанта в монастырь наставления.

ревскому // на заштату за нанятое⁵ судно требуемое им количество денег 20 ру[блей]⁶ и о той выдаче тех (?) росходчику Попову дать ордер⁷.

Июля.

Арк. 7-7 зв. Відпуск.

№ 6

1776 р., липня 11. - Донесення секунд-майора Торнекрейца архангельському губернаторові Є. А. Головціну

Его высокопревосходительству господину генерал порутчику архангелогородской губернии губернатору и кавалеру Егору Андреевичю Головцину архангелогородской губернской роте от секунд майора Торнекрейца доношение

Повелением вашего высокопревосходительства командирован из оной губернской роты сержант и рядовых три человека для препровождения в Соловецкой монастырь некоторого арестанта и содержания его там под стражею, коих надлежит удовлетворять, сержанта, состоящаго на капралской вакансии Ивана Шапошникова, рядовых Лукьяна Зуева Антона Луковицына и Матвея Субакина денежным жалованьем на майскую и сентябрьскую трети дватцать два рубли тритцать три копейки полного, провиантом на год и с указною прибавочною по полугарнцу на месяц крупую на каждого по тритцати по три копейки с половиной на месяц, а четырем *шеснатцать* рублей восемь копеек, всего жалованья и провианта тритцать восемь рублей сорок одна копейка. И те командированные представляются при сем.

Того ради вашему высокопревосходительству сим предствая покорно прошу дабы повелено было вышщеписанное число денег жалованных и // провианских показанному сержанту Шапошникову и команде его рядов[ым] трем человекам выдать.

Милостивый государь!

<Нерозбірливо> [секунд майор Торнекрейц]

11 июля

1776 года

Арк. 8-8 зв. Оригінал.

№ 7

1776 р., липня 12. - Витяг з протоколу про відрядження до Соловецького монастиря для супроводу і утримання там колишнього кошового Петра Калнишевського сержанта Івана Шапошникова з трьома рядовими солдатами

1776 года июля в 11 день по указу ЕИВ архангелогородский губернатор по доношению архангелогородской губернской роты секунд майора Торнекрейца, коим просит о выдаче командированным по повелению моему для препровождения в Соловецкой монастырь некоторого арестанта и содержания его там под стражею, той же роты сержанту состоящему на капральском окладе Ивану Шапошникову, рядовым трем чело-

⁵ Далі закреслено ім.

⁶ На лівому полі вставка из неположених в стат доходів.

⁷ Далі закреслено чого ради о чем сей <нерозбірливо>.

векам денежного жалованья на сию майскую и будущую сентябрьскую трети полного дватцати двух рублей тритцати трех копеек, за провиант на год на каждого по тритцати по три копейки с половиною на месяц, а на четырех шеснатцати рублей восьми копеек. Определил: помянутому секунд майору Торнекрейцу на дачу командированным сержанту и трем рядовым денежного жалованья дватцать два рубли тритцать три копейки да за провиант на год на каждого по тритцати по три копейки с половиною на месяц а на четырех шеснатцать рублей восемь копеек, всего тритцать восемь рублей сорок одну копейку из статских доходов записав в расход с роспискою выдать и о той выдаче губернской канцелярии к расходчику Попову дать ордер вкюча в нем чтоб он при сей выдаче вычел и денежного жалованья на медикамент по копейке от рубля дватцать две копейки с половиною, и записал он куда следует подлинной подписан {тако} Егор Головцын.

Секретарь Герасим Павлов

Подписан июля 12 дня.

Подлинной протокол подписал Яков Воронов¹

Арк. 9. Копія.

№ 8

1776 р., липня 12. – Ордер архангельського губернатора Є. А. Головцина архангельській губернській канцелярії про відрядження сержанта Івана Шапошнікова с трьома рядовими солдатами для супроводу до Соловецького монастиря і утримання там колишнього кошового П. Калнишевського і надання їм річного жалування з коштами на провіант і медикаменти

Ордер

От архангелогородского губернатора архангелогородской губернской канцелярии расходчику канцеляристу Александру Попову выдать архангелогородской губернской роты секунд майору Торнькрейцу на удовольствие командированным от меня в некоторую нужнейшую посылку из архангелогородской губернской роты сержанта состоящего на капральском окладе Ивана Шапошнікова рядовых трех человек денежного жалованья на сию майскую и следующую сентябрьскую трети дватцать два рубли тритцать три копейки, да за провиант на год на каждого по тритцати по три копейки с половиною на месяц а на четырех шеснатцать рублей сорок одну копейку из статских доходов записав в расход с роспискою. А при сей выдаче вычесть з денежного жалованья на медикамент по копейке от рубля дватцать две с половиною, и записав оныя в приход куда следует. Июля 12 дня 1776.

Канцелярист Иван Двойников¹

Арк. 10. Копія.

№ 9

1777 р., липня [12]. – Рекомендація архангельського губернатора Є. А. Головцина секунд-майору О. Пузиревському про відрядження і включення до складу його команди сержанта і трьох рядових солдатів архангельської губернської роти для супроводу до Соловецького монастиря П. Калнишевського

Высокоблагородный и высокопочтенный
господин секунд майор¹

¹ Написано іншим почерком.

¹ Закреслено.

¹ Далі закреслено першого московського пехотного полку.

Получив вчера́шъ чрезъ ваше высокоблагородіе государственной военной коллегіи из канторы повеленіе о зделаніи надлежащаго наставленія в доставленіи отправленнаго с вашимъ высокоблагородіемъ в Соловецкой монастырь бывшаго кошеваго Петра Кольнишевскаго, рекомандую симъ: что путь отсель до оного монастыря лежитъ не иначе какъ только моремъ, чего для по повеленію моему приискано плацъ майоромъ способное къ найму у архангелогородскаго купца Воронихина судно² и которое по осмотру вашего высокоблагородія <нерозбірливо> и в цене с имъ Воронихинымъ в согласіе положили <нерозбірливо>³ посылаю сообщеніе къ соловецкому архимандриту⁴ при семъ и в команду вашу из архангелогородской губернской роты сержанта⁵ и трехъ рядовыхъ и сверхъ оного включаю у сего открытой ордеръ лежащихъ по берегамъ того тракта волостей соцкимъ и крестьяномъ⁶ вашему высокоблагородію⁷ вспоможеніемъ⁸ // которыхъ⁹ <закреслено і нерозбірливо> по прибытїи в монастырь изволите представить¹⁰ архимандриту с темъ, что ежели имеетъ онъ в нихъ надобность то б оставилъ¹¹ для караулу¹² оного колодника¹³ буде жъ надобности в нихъ не имеетъ в такомъ случае обратилъ бы ихъ с вашимъ высокоблагородіемъ ко мнѣ.

Вашего высокоблагородія

<Унизу нерозбірливий напис іншим почерком>

Арк. 11-11 зв. Чорнетка.

№ 10

1776 р., липень [12]. - Повідомлення архангельського губернатора Є. А. Головцина соловецькому архимандритові Досифію про прибуття до Архангельська П. І. Калнишевського у супроводі секунд-майора О. Пузыревського, відрядження сержанта і солдат архангельської роти для супроводу і утримання його в Соловецкому монастирі

Архангелогородского губернатора его высокопреподобію ставропигиального Соловецкого монастыря архимандриту Досифею
Сообщение

Вчера́шняго числа чрезъ прибывшаго сюда московскаго пехотнаго полку господина секундъ майора Пузыревскаго получилъ я государственной военной коллегіи из канторы повеленіе следующаго содержания: в следствие высочайшей ЕИВ конфирмаціи последовавшей на поднесенномъ докладѣ объявленной в военную кантору от его светлости господина генералъ аншефа военной коллегіи вице президента и кавалера князь

² Далі закреслено а на оное должно имѣть знающихъ тотъ путь проводниковъ, и на сей самой случай для скорого и безопаснаго васъ до Соловецкаго монастыря препровожденія посылаю.

³ Написано зліва на поляхъ.

⁴ Написано надъ рядкомъ.

⁵ Написано надъ рядкомъ, у рядку закреслено ундеръ афицера.

⁶ Далі закреслено дабы вездѣ давали вашему. Угорі нерозбірливий написъ залишаємо безъ прочитання.

⁷ Далі закреслено безъ малейшаго задержанія за указную плату <нерозбірливо>.

⁸ Написано надъ рядкомъ

⁹ У рядку закреслено упомянутыхъ же губернской роты ундеръ афицера и рядовыхъ.

¹⁰ Далі закреслено къ тамошнему.

¹¹ Далі закреслено оныхъ в.

¹² Далі закреслено у объявленнаго кошеваго.

¹³ Написано надъ рядкомъ.

Григория Александровича Потемкина; содержащейся в оной канторе бывшей кошевой Петр Колнишевской отправлен на вечное содержание в Соловецкой монастырь с производением из вступившаго в секверст имения ево, по одному рублю в сутки, 1-го московскаго пехотнаго полку с секунд майором Александр Пузыревским, а чтоб он содержал ево в крепком присмотре, и во время пути от всякаго с посторонними людьми сообщения удалял, о том дано ему от канторы надлежащее письменное наставление. И наконец предписано мне в доставлении онаго кошевато Колнишевскаго в тот Соловецкой монастырь ему майору сделать надлежащее наставление. // Во исполнение сего оной господин майор Пузыревской с тем арестантом в Соловецкой монастырь от меня отправлен, о чем вашему высокопреподобию для должнаго исполнения чрез сие сообщаю с такимъ изъяснением, что хотя я и должен заключать, что конечно ваше высокопреподобие об оном арестанте каким образом ево в Соловецком монастыре содержать от начальства указ иметь изволите, но при всем том, видя из даннаго г[осподину] майору наставления повеление о содержании того арестанта в крепком присмотре и о удалении от всякаго с посторонними людьми сообщения за нужно нахожу напомнать что и в монастыре непременно надлежит содержать его всегда под крепким присмотром не допуская ни с кем с посторонними общаться и для чего самого на тот только случай ежели у вашего высокопреподобия в караул за ним солдат будет недостаточно употребить¹ для онаго² посланных от меня с тем майором для препровождения ево губернской роты³ сержанта и трех солдат дав им достаточное о содержании наставление, буде же недостатка⁴ в карауле не имеете то⁴ благоволите их с ним же сюда обратить.

Июля⁵ дня
1776 года

Арк. 12-12 зв. Відпуск.

№ 11

1776 р., не раніше липня 11, не пізніше липня 16. – Реєстр військових чинів архангельської губернської роти, відряджених для супроводу і утримання в Соловєцькому монастирі П. І. Калнишевського

Список губернской роты¹ военным чинам

Сержант Иван Шапошников

рядовые

Лукиян Чуев, Антон Луговицын, Матфей Субаков,

которым дача кончана [!] денежнаго жалованья по первое число генваря будущаго 1777 года а провианта от сего времени в пред на год.

Арк. 13. Чорнетка.

¹ Далі закреслено в караул за тем арестантом.

² Написано над рядком

³ Далі закреслено ундер афицера

⁴ Вписано на місці зітертого гострим предметом попереднього напису.

⁵ День не зазначений.

¹ Написано над рядком.

№ 12

1776 р., не раніше липня 11, не пізніше липня 16. – Ордер архангельського губернатора адміністрації Двінського повіту про термінове надання секунд-майору О. Пузыревському провідників для перевезення П. І. Калнишевського до Соловецького монастиря

Ордер

От архангелогородского губернатора Двинского уезда по тракту лежащему от города Архангельского к Соловецкому монастырю разных волостей и деревень соцким и крестьяном, объявителю сего московского пехотного полку господину¹ секунд майору Пузыревскому, препровождающему в Соловецкой монастырь некоторого арестанта, давать везде потребное им число хороших² проводников без малейшаго задержания под опасением строгого за остановку взыскания. Июля³ дня 1776 года.

Арк. 14. Відпуск.

№ 13

1776 р., липня 18. – Рапорт секунд-майора О. Пузыревського архангельському губернаторові Є. А. Головцину про аварію корабля, котрий віз П. І. Калнишевського до Соловецького монастиря, що сталася біля гирла Північної Двіни

Высокородному и высокопревосходительному господину генерал порутчику архангелогородскому губернатору и квалеру
Егору Андреевичу Головцыну.
Рапорт

Вчерашняго числа, за противною и сильною морскою погодою кормщик судна на котором я следую, из моря, в коем уже со реки Двины, по объявлению ево, находились верстах в тридцати возвратился в устья к урочищу Кумбышу где и теперь нахожусь боля селя [!] того, что судно будучи два раз на мели повредилось которого для поправления высла[ть] купца Воронихина также о повелении переменить заболевшаго кормщика другим мореплавания давалис[ь] (?) знающим ваше высокопревосходительство покорнейше прошу; в прочем при команде моей обстоит благополучно.

Секунд майор Александр Пузыревский

Июля 18 дня

1776 года

при урочище Кумбыш

Арк. 15. Оригінал.

№ 14

1776 р., не раніше липня 18, не пізніше липня 27. – Лист Архангельської губернської канцелярії секунд-майору О. Пузыревському

Высокородный и высокопочтенный
господин секунд майор

По репорту вашего высокородия на отправленное с вами судно вместо заболевшего в пути кормщика сыскан другой и посылается к вам для dokonчания вояжу с прислан-

¹ Написано над рядком.

² Написано на полі зліва.

³ День не зазначений.

ным сержантом Шапошниковым и с хозяином судна.

Вашего высокоблагородия всегдашний слуга

Июля¹ дня

1776 года

его высокоб[лагородию]

господину секунд майору

Пузыревскому 1-го московского

пехотного полку.

Арк. 16. Відпуск.

№ 15

1776 р., серпень 14. – Рапорт секунд-майора О. Пузыревського архангельському губернаторові Є. А. Головцину про передачу П. І. Калнишевського архімандриту Соловецького монастиря Досифію

Высокородному и высокопревосходительному господину генерал порутчику архангелогородскому губернатору и квалеру
Егору Андреевичу Головцыну.
Рапорт

Во исполнение инструкции данной мне государственной военной коллегии с канторы, и вашего высокопревосходительства ордера, вверенной смотрению моему арестант бывшей кошевой Колнишевской в Соловецкой манастырь мною препровожден и отдан того манастыря архимандриту Досифею равно и отпущенные на содержание ево Колнишевскаго денги триста трицать рублей им архимандритом от меня приняты, в чем я, и расписку от него получил.

Секунд майор Александр Пузыревский

Августа 14 дня

1776 года

Арк. 17. Оригінал.

№ 16

1776 р., серпня 30. – Повідомлення соловецького архімандрита Досифія архангельському губернаторові Є. А. Головцину про прийняття для утримання в ув'язненні П. І. Калнишевського

Ставропигиального соловецкого монастыря архимандрита, его высокопревосходительству господину генерал порутчику архангелогородскому губернатору и квалеру Егору Андреевичю Головцыну
Сообщение

Вашего высокопревосходительства сообщение, чрез прибывшаго вчерашняго числа июля московскаго пехотнаго полку господина секунд майора Пузыревского я получил

¹ День не зазначений.

и присланной государственной военной коллегии ис канторы с его высокоблагородием, при указе ЕИВ святейшаго правительствующаго синода узник бывшей кошевой Петр Колнищевской мною принят, с которым в содержании ево в Соловецком монастыре и в прочем, в силу вышепредписанного ЕИВ указа поступано быть имеет во всем непременно; присланные же от вашего высокопревосходительства для содержания помянутого караула на случай здешних солдат недостатка: губернской роты сержант Иван Шапошников и рядовые три человека по не имению в них надобности, как и в присланном из святейшаго синода ко мне указе предписано чтоб посылаемый в Соловецкой монастырь узник содержан был за неослабным караулом обретающихся во оном монастыре солдат с его высокоблагородием секунд майором Пузыревским к Вашему высокопревосходительству обращаются.

Досифей архимандрит соловецкий¹

Июля 30 дня
1776 года

Помітка угорі: № 72. Получен 14 августа 1776 года.

Помітка на лівому полі: № 54.

Арк. 18. Оригінал.

№ 17

1776 р., сепня 17. Рапорт секунд-майора О. Пузыревського архангельському губернаторові Є. А. Головцину з проханням надати йому подорожні документи і виділити прогонні гроші

Высокородному и высокопревосходительному господи-
ну генерал порутчику архангелогородскому
губернатору и квалеру
Егору Андреевичу Головцину.
Рапорт

Данною мне государственной военной коллегии с канторы инструкциию велено, на обратной путь мой до Москвы на почтовых лошадей для меня и команды моей, коих состоит унтер афицер один рядовых пять человек, прогонные денги испросить от вашего высокопревосходительства; при отправлении ж меня от той конторы лошадей дано было, для меня три унтер афицер и тремя рядовых три же. А затем оставшие два человека находились при арестанте под каторым было также три лошади // о сем вашему высокопревосходительству представя покорнейше прошу, от города Архангельскаго до Москвы на почтовых лошадей и за неимением оных на обывателских, для меня на три лошади а команде моей, по разсуждению вашего высокопревосходительства, дать подорожную и прогонные денги.

Секунд майор Александр Пузыревский

Августа 17 дня
1776 года

Арк. 19-19 зв. Оригінал.

¹ Власноручний підпис.

1776 р., не раніше липня 18, не пізніше серпня 17. – Витяг з протоколу про дозвіл архангельського губернатора Є. А. Головцина надати прогонні гроші секунд майору О. Пузыревському для його повернення до Москви

1776 года августа в день¹ по указу ЕИВ архангелогородский губернатор на репорт возвратившегося из Соловецкого монастыря московского пехотного полку [господина] секунд майора Пузыревского, коим объявляя: что по данной ему государственной военной коллегии из конторы инструкции велено на обратной путь до Москвы на почтовых для его команды его,² коей состоит ундер офицер один, рядовых пять человек, прогонные деньги испросить от меня; а при отправлении его от той конторы лошадей дано было, для его три, ундер офицеру и трем рядовым троих, а затем оставшие два человека находились при арестанте, под которым было три ж лошади, просит от города Архангельского до Москвы на почтовых лошадей, а за неимением оных на обывательских для самого на три команде ж его по моему разсуждению, прогонных денег и подорожной. А в сообщении полученном мною от государственной военной коллегии конторы, о наставлении мне онаго секунд майора Пузыревского в доставлении вверенного ему арестанта в Соловецкой монастырь стоят сии слова “и в случае при возвратном следовании требования прогонных денег удовольствием не оставить” тракт же отсюда к Москве лежит через Вологду, и разделяется на уездныя и ямския подводы, и имянно от сдешняго города до Вологды уездных восемь сот пять, а от Вологды до Москвы ямских ямских четьреста дваццать всего тысяча двести дваццать пять верст. А по имянному ЕИВ 10-го августа 1775-го и от правительствующаго сената полученному мною от 22-го июня сего года указом повелено по архангельскому тракту платить ямщикам двойныя прогоны а уездным обывателям, кои вместо ямщиков // в помощь им гоньбу отправляют против положеннаго в плакате в двое. Сего ради определит: поелику требователь секунд майору возвратится надобно в повеленное ему место в скорости следовательно и признавать его долженствует за куриера экстротправленного, то в разсуждении сего³ архангелогородской губернии расходчика асигновать чтоб реченному секунд майору на обратной до Москвы путь произвел выдачу прогонных денег⁴ для самого его на три, да для находящейся при нем команды на три же. Всего на шесть подвод, полагая вследствие объявленных узаконений до Вологды на уездные во восемь сот пять верст по две копейки на каждую, девяносто шесть рублей шестьдесят копеек, а от Вологды до Москвы на ямския четьреста дваццать по шести копеек на десять, пятнадцать рублей двенаццать копеек, всего сто одиннаццать рублей семьдесят две копейки, да как от Вологды к Ярославлю состоит два небольшие яма, то на случай разгону с тех из других подобных им станций ямских лошадей, для безостановочнаго мимо те места проезда, на наем уездных подвод прибавить сверх упомянутых положенных по изчислению верст еще триццать пять рублей дваццать⁵ восемь копеек⁴, а на весь тракт сто сорок семь рублей⁵ из неположенных в стат доходов на счет чрезвычайных расходов⁴ записав в расход с роспискою; и сию всю сумму отослать к тому майору при моем ордере и при том дать⁴ на записку последних⁶ прогонных денег⁷ за скрепою секретарскою тетраць а о безпрепятственном давании

¹ День не зазначений.

² У тексті двічі повторюється его.

³ Далі закреслено на обратной до Москвы путь снабдить его прогонными деньгами. Над цим рядком закреслено выдать прогонных денег.

⁴ Написано на полі зліва.

⁵ Вписано на місці зітертого гострим предметом попереднього напису.

⁶ Написано над рядком.

⁷ Далі закреслено реченному секунд майору

ему дать прогон подвод подорожную⁸; рекомендуя прибавочныя сверх настоящих прогонов деньги держать в случае разгону с ямских станций лошадей, на уездные с запискою оных в ту тетрадь, оставшия же от расхода а по неимению того все сии в запас выданныя представить по приезде в Москву к государственной военной коллегии канторы и по удовольствовании того секунд майора государственной военной канторе сообщить, что при случае прибытия его сюда и при отправлении со вверенным ему колодником в Соловецкой монастырь надлежащее со стороны моей наставление ему дать не оставлено, и что по его // тогда пребыванию выдано ему на заплату за нанятое судно дватцать рублей, и так с ныне выданными на обратной путь прогонными деньгами составить в выдачу сдесь тому майору Пузыревскому сто пездесят семь рублей⁹.

Секретарь Герасим Павлов

Протокол подлинной подписал Яков Воронов¹⁰.

Подписан августа¹¹
дня 1776 года.

Арк. 20–20 зв., 21. Чорнетка.

№ 19

1776 р., червня 23. – Лист Платона Оболдуева архангельському губернаторові Є. А. Головціну про облік грошей, виданих на зворотній проїзд секунд-майора О. Пузыревського з Архангельська до Москви

Государственной военной коллегии из канторы
его превосходительству господину генерал порутчику
кавалеру и архангелогородскому губернатору Егору Ан-
дреевичу Головцыну

По сообщению вашего превосходительства от 18 минувшаго августа под № 1379 в военной канторе определено оставшие у бывшего в препровождении Сечи Запорожской копейца Петра Колнишевскаго в Соловецкой монастырь 1 московскаго пехотнаго полку секунд майора Александра Пузыревскаго отданных ему вашим превосходительством прогонных денег дватцать пять рублей дватцать копеек отдать ему в главном камисариате, о приеме коих и по приеме о уведомлении кантору в тот камисариат послать промеморию, а в государственную военную коллегию отрапортовать, к господину генерал аншефу и кавалеру князь Григорию Александровичу Потемкину и к вашему превосходительству сообщить о чем вашему превосходительству военная кантора сим сообщает а куда надлежано из канторы писано.

Платон Оболдуев

Секретарь Федор Микешин

чи[сла] 11 ноября
1776 году
№ 931

генеральный писарь Силян Петров

Помітка угорі: № 104. Получен 20 ноября 1776 года.

Арк. 26. Оригінал.

⁸ Далі закреслено реченному секунд майору.

⁹ Вписано на місці зітертого гострим предметом попереднього напису.

¹⁰ Написано іншим почерком.

¹¹ День не зазначений.

№ 20

1776 р., вересня 1. Рапорт сержанта Івана Шапошнікова архангельському губернаторові Є. А. Головціну про перебування у відрядженні в Соловецькому монастирі

Высочайшему и высокопревосходительному господину генерал порутчику архангелогородской губернии губернатору и ордена святыя Анны кавалеру Егору Андреевичю Головцыну
архангелогородской губернской роты сержанта
Ивана Шапошнікова
Рапорт

12 июля сего года командирован я и со мною рядовых три человека в некоторую секретную нужнейшую посылку и выдано нам оной губернской канцелярии от губернского прихода жалованья на истекшую майскую [и] наступившую сентябрьскую трети, а за провиантом деньгами с августа месяца на годичное время, но как ныне я и с тремя рядовыми из оной посылки возвратились, и явились к команде своей почему ис числа выданных нам денег осталось незаслуженного жалованья одиннацать рублей пять копеек с четвертью. Провиантских ¹без вычета и на ныне ступающей сентябрь месяц ¹четырнадцать рублей семдесят четыре копейки, всего дватцать пять рублей семдесят девять копеек с четвертью, которые объявляю при сем и архангелогородскую губернскую канцелярию прошу те деньги от меня принять, и записав в приход, дать квитанцию. Сентября 1-го дня 1776 года.

Сиему рапорту сержант Иван Шапошников руку приложил².

Помітка угорі: № 1084. Получен 1 сентября 1776 года. Далі нерозбірливо.
Арк. 28. Оригінал.

№ 21

1776 р., серпня 10. – Лист з контори Військової колегії Платона Оболдуєва архангельському губернаторові Є. А. Головціну з наказом з'ясувати про вексель, даний полтавським купцем Михайлом Кованкою

Государственной военной коллегии из канторы его превосходительству господину генерал порутчику кавалеру, и архангелогородскому губернатору Егору Андреевичю Головцыну

Присланным из государственной военной коллегии в военную кантору указом велено изтребовать от бывших кошеваго Колнишевскаго, и судьи Головатого оттуда куда оные из сей канторы отправлены известия о данном полтавским жителем Михайлою Кованкою в дву тысячах рублях вексель, по коему им в уплату уже получено тысячи сто тритцати рублей, где оной находится, но об отсылке онаго известия в Новороссийскую губернскую канцелярию, а как из оных бывшей кошевой Калнишевской по силе высочайшей ЕИВ конфирмации, в минувшем июле месяце на вечное содержание отправлен за надлежащим конвоем в Соловецкой монастырь, того ради военная кантора прилагая при сем со онаго военной коллегии указа копию, от вашего превосходительства требует чтоб вы благоволили приказать, от означеннаго Колнишевскаго, где объявленной данной полтавским жителем Кованкою в дву тысячах рублях вексель находится, отобрать известие, и по отобрани[и] новороссийскую губернскую канцелярию

¹ Вставка на лівому полі.

² Напис іншим почерком.

и военную кантору уведомить, а о отобрании от бывшего судьи Головатова такового ж известия куда надлежало из военной канторы писано.

Платон Оболдуев

Секретарь¹

генеральный писарь Силян Петров

№ 663²

Августа 10 дня

1776 года.

Помітка угорі: № 76. Получено 27 августа 1776 года.

Арк. 30. Оригінал.

№ 22

1776 р., липня 18. – Указ від військової колегії канторі військової колегії про з'ясування стану виплат купця Михайла Кованки за векселем П. І. Колнишевського

Копия

Указ ЕИВ самодержицы всероссийской из государственной военной коллегии военной канторе

Военной коллегии новороссийская губернская канцелярия рапортом по сообщению в ту канцелярию от генерал порутчика и кавалера Текелия объявляя, о приходившем к нему бытностию ево при занятии бывшей Запорожской Сечи ашпитованном полковом есауле Петре Макухе словесным представлением, что полтавского полку бунчуковой товарищ Павел Руденко и отставной капитан Константин Мавроен препоручили ему Макухе к отдаче бывшему кошевому Колнишевскому взятое им товарищем и полтавским жителем Михайлом Кованкою под вексель на имя их две тысячи рублей деньги, которые де он Макуха за доставлением в бывшую Сечь хотя Колнишевскому и отдавать он он не принимая от него приказал до востребования содержать у себя, а после того по приказанию ево Колнишевского выдано им Макухою из тех денег бывшему судье Головатому тысячу реблей, да самому ему Колнишевскому турецкими червонцами сто тринадцать рублей а последние восемь сот восемьдесят семь остались у него Макухи без отдачи по которому ево объявлению от онаго генерал порутчика как помянутыя Колнишевской и Головатой словесно оное показание подтвердили посылан был он Макуха с ординарцом к бывшим тогда у описи имения их полковнику Языкову // и капитану Потресову для отдачи остальных денег с возвратом Кованкиного векселя, но оные ему Макухе объявили что такового векселя в их описи не сыскано а где девался неизвестно, требует о учинении о всем выше писанном с Колнишевским и Головатым справки и что по тому окажется о даче той канцелярии знать.

А по сему военная коллегия военной канторе сим представляет изтребовать оттуда куда оные Колнишевской и Головатой ис той канторы отправлены показанное от них известие отослать от себя прямо в новороссийскую губернскую канцелярию, о чем оной канцелярии указом ис коллегии знать дано.

Июля 18 дня 1776 года.

Подлинной подписан тако

Федот Веригин

секретарь Алексей Кокин

генеральной писарь Никита Туров.

Микешин¹

Полинным читал генеральной писар Силя Петров

Арк. 31-31 зв. Копія.

¹ Прізвище пропущено.

² Зазначено на лівому полі.

¹ Власноручний підпис.

1776 р., серпня 27. – Витяг з протоколу про рішення архангельського губернатора Є. А. Головцина відрядити до Соловецького монастиря нарочного для отримання свідчень П. І. Калнишевського щодо позики купця Михайла Кованки

1776 года августа в 27 день по указу ЕИВ архангелогородский губернатор выслушав сообщение полученное сего числа от государственной военной коллегии канторы с предложением в отобрании от содержащегося в Соловецком монастыре бывшего кошевого Колнишевского сведения данной ему полтавским жителем Михайлою Кованкою в две тысячах рублях вексель по коему им в уплату получено тысяча сто тридцать рублей где ныне имеетца определил: упомянутого Соловецкого монастыря архимандриту Досифею а в случае отправления его ис того монастыря оставленному от него во управлении монастыря со списком с приложения канторского сообщить дабы благоволил от реченного кошевого требуемое сведение отобрав прислать ко мне; и сие сообщение отправить в Соловецкий монастырь с нарочным салдатом выдав ему от губернского расхода плату по неизвесности верст десять рублей снабдя на записку оных тетрадь а в давани[и] подвод подорожною и егда объявленное сведение получено будет тогда о том государственной военной коллегии кантору и новороссийскую губернскую канцелярию уведомить.

У подлинного пишет тако Егор Головцын.

Секретарь Герасим Павлов

Подписан того ж числа.

Подлинной протокол подписал канцелярист Яков Воронов.

Арк. 32. Копія.

№ 24

1776 р., [серпня 27]. – Лист архангельського губернатора Є. А. Головцина до соловецького архімандрита Досифія з переказом доручення військової колегії щодо отримання свідчень П. І. Калнишевського стосовно позики купця Михайла Кованки

Архангелогородского губернатора его высокопреподобию ставропигиального Соловецкого монастыря архимандриту Досифею а в случае отправления его ис того монастыря оставленному от него во управлении монастыря

Сообщение

В следствие полученного мною¹ сего числа государственной военной коллегии² кантора при сообщении³ своем прислала ко мне копию с указа³ посланного⁴ к ней из государственной военной коллегии⁵ о отобрании от содержащегося в Соловецком монастыре бывшего кошевого Колнишевского⁶ сведения: данной ему полтавским жителем Михайлою Кованкою в дву[х] тысячах рублях вексель, по коему им выплату получено 1113 ру[блей] где ныне имеется⁷ вследствие чего сообщаю при сем к вашему высокопреподобию список и потому благоволите от упомянутого кошевого требуемое

¹ Закреслено.

² Далі закреслено от.

³ Написано на лівому полі.

⁴ Перед цим закреслено нерозбірливо к оной(?).

⁵ Далі закреслено указа благоволите ваше высокопреподобие

⁶ Далі закреслено отобрать

⁷ Вставка на лівому полі.

сведение⁷ отобрав⁸ прислать ко мне с посланным для сего архангелогородской губернской роты салдатом Алексеем Сакулиным. Августа⁹ 1776 года.

Арк. 33. Чорнетка.

№ 25

1776 р., не раніше вересня 2, не пізніше вересня 10. – Рапорт солдата Олексія Сакуліна архангельському губернаторові Є. А. Головцину про передачу листа Соловецькому архімандриту

Высокородному и высокопревосходительному господину генерал порутчику архангелогородскому губернатору и кавалеру Егору Андреевичю Головцину архангелогородской губернской роты от салдата Алексея Сакулина
Рапорт

По приказанию от вашего превосходительства в Соловецкой монастырь я съездил и посыланное к тамошнему архимандриту в конверте сообщение отдал на которое и уведомление к вашему превосходительству то ж в конверте при сем объявляю равно ж приказ подорожную и записную прогонам тетрадь представляю. Сентября¹ дня 1776 года.

К сему рапорту архангелогородской губернской роты салдат Алексей Сакулин руку приложил².

Помітка угорі: № 1145. Получен 10 сентября 1776 года.

Арк. 34. Оригінал.

№ 26

1776 р., вересня 2. – Лист соловецького архімандрита Досифія архангельському губернаторові Є. А. Головцину з відомостями про допит П. І. Калнишевського щодо позики Михайла Кованки

Ставропигиального Соловецкого монастыря от архимандрита его высокопревосходительству господину генерал порутчику и архангелогородской губернии губернатору и кавалеру Егору Андреевичю Головцину
Сообщение

Вашего высокопревосходительства сообщение прошедшего августа от 27-го чрез нарочно посланного архангелогородской губернской роты салдата Алексея Сакулина мною получено и в силу присланного государственной военной коллегии указа содержащейся у нас в Соловецком монастыре бывшей Запорожской Сечи кошевой Петр Колнишевский на спрос мой объявил, что по займу от них Колнишевского с товарищы полтавским жителем Михайлом Кованкою в двух тысячах рублей вексель имелся при бытности ево в Сечи с прочими войсковыми делами у судье Павла Головатого а у ево Колнишевского печать особенное к сведению изъяснение при сем вашему высокопревосходительству с ним же салдатом Сакулиным и сообщается. Сентября 2 дня 1776 года.

Досифей архимандрит Соловецкий¹

№ 64²

Помітка угорі: № 81. Получен 10 сентября 1776 года.

Арк. 40. Оригінал.

⁸ Далі закреслено от него оное

⁹ День не назначений.

¹ День не назначений.

² Написано інішим почерком.

¹ Власноручний підпис.

² Зазначено на лівому полі.

51. № 42 10 вересня 1776 р.

4042

Господарственого Соловецкого мѣстера Отв Архимандрита
Его Высочайшего Свѣтлости Государя Императора
Портупу Архангелогородской Губерніи Губернатору
Николаю Воргъ Андреевичю Головцину,

СООБЩЕНІЕ,

Ваше Высочайшего Свѣтлости сообщеніе прѣд-
ставило Свѣтлости Отв 27. чрезъ Нарочно посланнаго
Архангелогородской Губерніи рота солдатъ Алекса
Семени мною получено. Вспомъ Присланного
Государственой Военной Коллегіи Указа Государственнаго
Указа Соловецкого мѣстера бывшей Восточной части
подполковникъ Николай Николаевичъ Мещеряковъ мой отъѣздъ
поземлю бывшій полковничего товарища, полковникъ
Виталий Михайловичъ Мокановъ въ даръ тысячу рѣ-
блей веревъ Платня прибитнаго Его Высочайшего
ли войтовскимъ дѣлами уездомъ Павлу Головинского
Ауто полковничего Николая небывала Писма не
имѣется вѣдѣвъ За Его полковничего Печатью от-
ближое Ксѣндентію Отъ Якиміе прислѣдъ всешлѣу Высо-
чайшего Свѣтлости смилѣе Соловецкого Свѣтлости
Сообщается, Сентября 2 "Дня 1776 года 4

№ 42

Досифей Архимандритъ Соловецкій

СПРАВА 12552

1777, липня 18 - кінець липня. Справа про видачу порційних грошей кошовому Запорозької Січі Петру Калнишевському, котрий перебуває в Соловецькому монастирі

6 Архивологическое управление министерства
10 Маршалоу № 11497

Опгускѣ № 13

На провадні... (таблиця) ...
... згідно з указом ...
... кошовому Калнишевському ...
порційні гроші

18 липня
1777 року

Дано
в видаче порційних грошей
находящемуся в Соловецком
монастыре кошовому Запорозькой
Січи Калнишевському

Калнишевский 312

Микрофотокопия

12552

1777

...

1777 р., червня 23. – Лист намісника Соловецького монастиря Симона архангельському губернаторові Є. А. Головцину з повідомленням про закінчення порційних грошей, призначених П. І. Калнишевському, з пропозицією надіслати їх з архангельської губернської канцелярії

Его высокопревосходительству господину генерал поручику архангелогородскому губернатору и кавалеру Егору Андреевичю Головцину

ставропигиального Соловецкого монастыря наместника

Прошлого 1776 года июля 29 дня при указе ЕИВ, и святейшого правительствующаго синода вследствие высочайшей ЕИВ конфирмации последовавшей на поднесенном докладе объявленной в военную кантору, от его светлости господина генерал аншефа военной коллегии вице президента и кавалера князь Григорья Александровича Потемкина прислан из оно военной канторы в реченной Соловецкой монастырь в содержание бывшей Сечи Запорожской кошевой Петр Колнишевской с производением из вступившаго в секверст имения ево по одному рублю в сутки, кои новороссийская губернская канцелярия доставлять будет, и о присылке онаго кошеваго и о содержании ево, и от вашего высокопревосходительства, его высокопреподобию, отцу нашему архимандриту Досифею сообщено; а как по привозе в Соловецкой монастырь помянутого кошеваго от присланного за ним в камвой первого московского пехотного полку секунд майора Александра Пузыревского на выше писанное производение принято денег триста тридцать рублей, из которых по производению ему кошевому с привозу ево в монастырь по одному рублю в сутки сего июня по 26 число выдача кончится а в предь к такому производению уже ничего не останется. В присылке же от выше писанной новороссийской губернской канцелярии в Соловецкой монастырь на таково ево производение ему кошевому не имеется // нисколько и поньне. Того ради за болезнью ево высокопреподобия я за долг почел о выше писанном вашему высокопревосходительству сим предписать: с тем сто не соизволено ль будет за неприсылкою из новороссийской губернской канцелярии на производение предписанному кошевому на пропитание отныне на годищное время, за неимением зимою в Соловецкой монастырь проезда, на щет оной новороссийской губернской канцелярии отпустить дабы оной кошевой за неимением себе препитания не мог претерпеть глада, и в прочих нуждах недостатка, а ежели в новороссийской губернской канцелярии таковыя деньги прямо в Соловецкой монастырь присланы, то и в архангелогородскую губернскую канцелярию, ежели ж сколько от оной в монастырь отпущено будет возвращены быть имеют.

Июня 23 дня 1777 года

Наместник иеромонах Симон¹

№ 30²

Помітка угорі: №³. Получено июля 18 дня.

Арк. 1-1 зв. Оригінал.

№ 28

1777 р., липня 28. – Витяг з протоколу про рішення архангельського губернатора Є. А. Головцина відпустити на один рік порційні гроші П. І. Калнишевському

1777 года июля 28 дня по указу ЕИВ архангелогородский губернатор по сообщению от ставропигиального Соловецкого монастыря, об отпуске содержащемуся в том

¹ Власноручний підпис.

² Зазначений на лівому полі.

³ Номер не зазначений.

монастыре бывшей Сечи Запорожской кошевому Петру Колнишевскому с 26 июня на весь год на произведении порции денег приказал: как об отпуске означенному кошевому порционных денег, на всегодишное время всего трех сот шестидесяти пяти рублей от главного кригскомисариата, архангелогородской губернской канцелярии указами от 31-го генваря и от 8 марта сего года асигнация последовала вследствие чего хотя в сообщении Соловецкого монастыря не включено того кому оный вверяет принять те деньги но находится здесь жительство имеющий во оном Соловецком монастыре под искусом отставной капитан Михайла Барашков для закупки тому монастырю провизии от города же Архангельскаго до Соловецкаго монастыря проезд бывает в летнее только время и в разсуждении того отпустить порционные деньги на весь год полагая с 26 июня сего года по 26 июня будущаго года ¹оное асигнованное число триста шестьдесят пять рублей¹ и отдать помянутому капитану Барашкову и для того о выдаче тех денег казначею капитану Романовскому, а Барашкову о принятии и о доставлении в монастырь дать ордера Соловецкому монастырю, что те деньги отпущены под росписку означеннаго капитана Барашкова сообщить с таковым при том // включением чтоб впредь требования о тех денгах имел до окончания срока заблаговременно и объявлял об оных о именах приемщиков.

Егор Головцын²

Подан июля
29 дня 1777 года

регистратор Александр Протопопов

Арк. 2-2 зв. Оригинал.

№ 29

1777 р., не раніше липня 18, не пізніше липня 28. - Ордер архангельського губернатора Є. А. Головцина капітану Барашкову про прийняття ним порційних грошей для передачі в Соловецький монастир на утримання П. І. Калнишевського

Ордер
Архангелогородскаго губернатора господину
капитану Барашкову

По сообщению ставропигиального¹ Соловецкаго монастыря² а поданному от меня архангелогородской губерн[ской] канцелярии казначею капитану Романовскому ордеру имеете вы³ ваше благородие¹ принять от него Романовскаго для выдачи¹ на содержащегося в Соловецком монастыре бывшей Сечи Запорожской кошевому Петру Колнишевскому порционных⁴ дачь¹ полагая⁵ с 26 июня сего года по 26 ж июня будущаго 1778 года⁴ <нерозбірливо> 365 рублей а по принятии⁶ росписатся в расходной книге и доставить⁷ в монастырь реченному наместнику⁸. Июля⁹ дня 1777 года.

Арк. 3. Чорнетка.

¹ Написано на правому полі.

² Власноручний підпис.

¹ Написано над рядком.

² Далі закреслено наместника.

³ Далі закреслено вы господин капитан.

⁴ Далі закреслено денег.

⁵ Закреслено і написано над рядком.

⁶ Далі закреслено в пути весть оные с надлежащим охранением и по прибытии.

⁷ Далі закреслено оные в целости начальнику того монастыря.

⁸ Написано над рядком.

⁹ День не зазначений.

22. 76

Ваше превосходительство!

Милостивый Государь мой!

Потенное Вашего превосходительства отпаченіе ко мнѣ отъ
26го минушаго Июля, извѣстившее меня о произвожденіи по-
высочайшему Его Императорскаго Величества Сиродкеніа
Судежанашева и остающагося навсегда въ Соловецкомъ мона-
стырѣ Кашетому Петру Ковалевскому на содержаніи по Сметѣ
его преде отпускаемаго жалованья по рублю на день я получилъ
Минушаго Августа 14го дня, и в сей Высочайшей Его Импера-
торскаго Величества милости по содержанію отпаченія ва-
шего немедленно угодившись его Ковалевскаго, Которой и
принимъ отъ Высочайшаго милости съ достоудачившею
Иудайшимъ Благодареніемъ; а все отпустъ ему на сей годъ
и на будущія въ рубль его того жалованья сообщивъ я
къ сему же съ прощаніемъ Вашего отпаченія въ Архангельскую
Губернскую Гиліату. — въ проше мнѣ гесте Рата ве-
дущаго Кашетому Ковалевскому и гудачаго мнѣ

Милостивый Государь мой!

Ваше превосходительство мое

усудившіи Божествомъ

Соловецкій Архимандритъ Іона

Августа 17го дня,
1801 года.